

7/15705

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼rl¼Đ¼

5 Eylül 2017

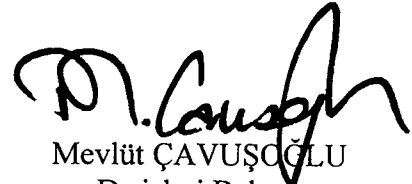
Sayı : 66625779-610-2017/12778475
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Sn. Mustafa
Sezgin TANRIKULU/7/15705

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 07.08.2017 tarih ve 43452547-120.07-113544 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin TANRIKULU'nun ilgi'de kayıtlı 7/15705 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

EK: 1

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(2017/66625779-610-2017/12778475 sayılı yazının ekidir)

SORU:

1. Türkiye, Birleşmiş Milletler sözleşmelerinin hangilerinin tarafı durumundadır? Bunların hangilerinin, hangi maddelerine çekince konulmuştur?
2. Türkiye'nin imzalamadığı ve imzaladığı halde henüz TBMM'de onaylamadığı BM sözleşmeleri hangileridir?
3. Türkiye'nin tarafı olduğu BM sözleşmelerinden hangilerinde, taraf ülkelere rapor hazırlayarak BM'ye sunma yükümlülüğü getirilmiştir?
4. Bu kapsamda, Türkiye en son ne zaman, hangi sözleşmelerin gereği olarak rapor hazırlamış ve BM'ye sunmuştur?
5. Bu raporları devletin hangi kurum ya da kurumları hazırlamaktadır? Bu raporların hazırlanmasında Sivil Toplum Örgütlerinden görüş alınmakta mıdır?
6. Taraf olduğumuz BM Sözleşmeleri içinde insan haklarıyla ilgili olanların gereği olarak hazırlanan raporlar, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na sunulmakta mıdır?
7. Sunuluyorsa en son ne zaman, hangi rapor komisyona sunulmuştur? Sunulmuyorsa nedeni nedir?
8. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye aleyhinde verdiği kararlardan kaç tanesi şu anda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından izlemeye alınmış durumdadır?
9. Bu kararlardaki hak ihlalleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin hangi maddelerine ilişkindir?
10. Bu hak ihlalleri Türkiye'deki hangi mevzuattan veya uygulamadan kaynaklanmıştır?
11. Türkiye'de bu kararların gereğini yerine getirmek için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa, bu çalışmalar nedir?

CEVAP:

Türkiye'nin taraf olduğu tüm Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine ilişkin bilgiye (https://treaties.un.org/Pages/TreatyParticipantSearch.aspx?clang=_en) linkinden ulaşılması mümkündür. Bahsekonu Sözleşmelerden;

- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme,
 - Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme,
 - Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi,
 - İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme,
 - Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme,
 - Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme
 - Çocuk Hakları Sözleşmesine
- ilişkin olarak ülkemizin çekince ve beyanları bulunmaktadır.

Ülkemizin tüm BM Anlaşmalarına ilişkin çekince ve beyanları yukarıda bahsekonu linkte bulunan Anlaşmaların “**Chapter Number/Bölüm Numarası**” kısmından görüntülenebilmektedir.

Ülkemizin taraf olmadığı BM Sözleşmelerine ilişkin bilgi ise, (https://treaties.un.org/Pages/ParticipationStatus.aspx?clang=_en) linkinde bulunmaktadır.

İnsan hakları konusunda Birleşmiş Milletler (BM) müktesebatına özel önem atfeden Türkiye, sözleşme temelli olanlar ve özel prosedürler dâhil tüm BM insan hakları mekanizmalarıyla yapıcı işbirliğini sürdürmektedir.

Ülkemiz, toplam 18 adet olan BM insan hakları sözleşmeleri ve protokollerinin 15'ine taraf olmuş, 16'ncının onaylanması sürecinde nihai aşamaya gelmiştir. Taraf olunan BM sözleşmeleri sayısı itibarıyla ülkemiz başta Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi (AK) üyeleri olmak üzere birçok ülkenin önünde yer almaktadır. Ülkemizin taraf olduğu BM insan hakları sözleşmelerinin listesi ile sözkonusu sözleşmelerin çekince konulan maddelerine ilişkin bilgi **Ek**'te yer almaktadır.

BM'nin insan hakları sözleşmelerine taraf devletler, bu sözleşmelerin uygulanmasına ilişkin dönemsel raporlarını ilgili Komitelere sunmak ve bu çerçevede kendilerine iletilen tavsiyeleri dikkate almakla yükümlüdürler. Türkiye, bu bağlamda hazırladığı ülke raporlarını zamanlıca ilgili Komitelere teslim etmekte, ilgili tüm BM Komiteleriyle interaktif diyalogun sürdürülmesine özen göstermektedir.

Tarafı olduğu sözleşmelerin denetim organlarına karşı periyodik raporlama ve bilgilendirme mükellefiyetlerini ifa eden ve önümüzdeki dönemde de yerine getirmeyi hedef edinen ülkemizde, bahsekonu sözleşmelere dair rapor sunma çalışmaları ilgili Bakanlıklarımızın ve TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu dahil olmak üzere, ilgili kurumlarımızın işbirliğiyle sürdürülmekte, sivil toplum örgütlerinin de katkıları alınmaktadır.

Taraf olduğumuz BM Sözleşmelerinden kaynaklı yükümlülüklerimiz doğrultusunda yapmakta olduğumuz raporlama çalışmaları açısından son olarak 2015 yılında “Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme”; 2016 yılında ise “İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme”, “Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme”, “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi” çerçevesinde hazırlanan dönemsel raporlarımızın ilgili Komitelere sunumları gerçekleştirilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından verilen ve kesinleşen bütün kararların icrası Avrupa Konseyi (AK) Bakanlar Komitesi tarafından izlenmektedir.

AK Bakanlar Komitesi tarafından 5 Nisan 2017’de yayımlanan 2016 yılı raporunda yer alan istatistikler uyarınca, AİHM’in Türkiye hakkında verdiği 1430 karar AK Bakanlar Komitesi tarafından izlenmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlığım ile Adalet Bakanlığı arasında imzalanan ve 1 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe giren “Adalet ve Dışişleri Bakanlıkları Arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önündeki Savunmalar ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrasına İlişkin İşbirliği Protokolü” uyarınca, Türkiye’nin uluslararası ilişkileri ve dış politikası ile bağlantılı olan kararlar haricindeki ulusal hukuku ilgilendiren kararların icra süreci ve ilgili çalışmalar Adalet Bakanlığı’nın uhdesinde yer almaktadır.

EK:

BM İnsan Hakları Sözleşmelerinin Onay Durumu

Taraf olunan BM Sözleşmeleri

1. Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICERD) / İmza: 1972, Onay: 2002 (Çekince konulan madde: Madde 22)
2. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) / Katılma: 1985 (Çekince konulan madde: Madde 29)
3. İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (CAT) / İmza: 1988, Onay: 1988 (Çekince konulan madde: Madde 30)
4. İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol (CAT-OP) / İmza: 2005, Onay: 2011
5. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (CRC) / İmza: 1990, Onay: 1995 (Çekince konulan maddeler: Madde 17, 29, 30)
6. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne İlişkin İhtiyari Protokol (CEDAW-OP) / İmza: 2000, Onay: 2002
7. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Katılmaları ile İlgili İhtiyari Protokol (CRC-OP-AC) / İmza: 2000, Onay: 2004
8. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol (OP-CRC-SC) / İmza: 2000, Onay: 2002
9. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICESCR) / İmza: 2000, Onay: 2003 (Çekince konulan maddeler: Madde 13/3-4)
10. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICCPR) / İmza: 2000, Onay: 2003 (Çekince konulan maddeler: Madde 27)
11. Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme (ICRMW) / İmza: 1999, Onay: 2004 (Çekince konulan madde: Madde 40)
12. Ölüm Cezasının Kaldırılmasını Amaçlayan, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İkinci İhtiyari Protokol / İmza: 2004, Onay: 2006
13. Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'ye Ek İhtiyari Protokol (ICCPR-OP1) / İmza: 2004, Onay: 2006 (Çekince konulan madde: Madde 5/2-a)
14. Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (CRPD) / İmza: 2007, Onay: 2009
15. Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'ye Ek İhtiyari Protokol (CRPD-OP) / İmza: 2009, Onay: 2015

Onay süreci devam eden BM Sözleşmesi

1. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokol (CRC-OP-IC) / İmza: 2012

(İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 3 Nisan 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Protokol'ün iç hukuk onay sürecinin tamamlanmasını teminen Bakanlar Kurulu Kararı istihali için çalışmalar sürmektedir)